

ОСОБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ СКЛАДОВОЇ ПОТЕНЦІАЛУ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Н.С. Пашкова

Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України

Ефективне використання існуючого потенціалу малого підприємництва, та зокрема підприємницький потенціал малих підприємств, який дивовижним чином дозволяє їм залишатися в бізнесі, незважаючи на постійні зміни, що відбуваються - може стати опорою для майбутнього економічного розвитку України.

Вітчизняні науковці присвячують свої праці вирішенню проблем сектору малого бізнесу та підприємництва загалом. Серед них О.І. Амоша, Б.В. Буркинський, З. С. Варналій, Л.І. Воротіна, Д. Ляпін, А.В. Карпінська, І.М. Комарницький, Н. П. Коротенко. Взагалі, наукова думка про ситуацію, що склалася в сфері малого та середнього підприємництва, має два основних вектори. Одні вчені зосереджують свою увагу на процесах пов'язаних з глобалізацією та націлені на удосконалення капіталістичної моделі ринку з переходом до неолібералізму в майбутньому. Інші, вважають, що новий вектор економічного розвитку передбачає насамперед перехід до системи, де людина є визначальною метою економіки.

Категорія «потенціал» прийшла в економіку з латинської та має таке значення як «міць, сила». Подальше широке трактування терміну дозволило застосовувати його в багатьох галузях науки та іншої діяльності в залежності від того про яку саме силу, засоби та джерела йде мова. В залежності від критеріїв об'єкта оцінки розрізняють політичний, науковий, економічний, соціальний потенціал тощо.

Отже, економічний потенціал – це сукупні можливості суспільства формувати та задовольняти потреби в товарах та послугах в процесі соціально-економічних відносин за умов оптимального використання наявних ресурсів

Мале підприємництво, як ринковий інститут, має свої особливості, тому на ряду з ключовими складовими потенціалу малого бізнесу, окремою важливою ланкою виступає підприємницький потенціал, що містить у собі підприємницькі здібності, відсутність яких, в даному сегменті унеможлиблює його успішну діяльність.

Під підприємницьким потенціалом більшістю науковців мається на увазі здатність суб'єктів підприємництва випускати конкурентоздатну продукцію або надавати послуги, які задовольняють наявні потреби споживачів та сприяння у розвитку виробництва за допомогою його організації [3].

Незважаючи на це у вітчизняній науці до теперішнього часу відсутня однакова позиція до трактування «підприємницького потенціалу». Частина фахівців схиляється до того, що це сукупність орієнтацій на досягнення успіху, особистої та колективної відповідальності, свободи самовираження та творчості. Інші розглядають підприємницький потенціал через ототожнення з потенціалом підприємства та не надають окремого формулювання.

Проте враховуючи думку провідних науковців та спираючись на останні економічні дослідження в цій сфері, можемо сформулювати визначення даного специфічного поняття. Отже, «підприємницький потенціал малого бізнесу», - це реалізація здібностей ведення бізнесу, що поєднує в собі управлінські та організаційні функції, направлені на використання фінансового, трудового, матеріального, інноваційного, екологічного інфраструктурного потенціалів та підвищення ефективності діяльності суб'єктів малого підприємництва.

Нажаль кожний новий економічний етап, сповнений ініціативами та проектами давав малим підприємцям чергову надію на «велике майбутнє». Однак зміна цих етапів відбувалась за відсутності врахування явних структурних зрушень в економіці в цілому. Як свідчать статистичні дані – динаміка розвитку вітчизняних підприємств має несприятливі тенденції, а перелік стрес-факторів вказує на те, що інтереси представників цього сектору економіки до цього часу не враховані. З досвіду розвинених країн ми бачимо, що їх економічні досягнення, серед яких темп економічного зростання, інвестицій та нововведень мають пряму залежність від реалізації підприємницького потенціалу. Дана складова потенціалу малого підприємства має значний вплив на усі інші, цей аспект обов'язково необхідно враховувати при проведенні досліджень.

Зміна правил гри та державного регулювання не дають можливості підприємцям стати драйвером майбутнього економічного зростання та збільшувати долю ринку. Саме тому, існує необхідність у розробці та виконання ряду заходів, спрямованих на підвищення використання потенціалу малого бізнесу на усіх рівнях. Одним з таких заходів напрямків є підвищення використання потенціалу малого бізнесу на рівні потенціалу підприємця є розвиток підприємницьких здібностей, які включають:

- стратегічне мислення, підприємливість,
- професійну компетентність в бізнесі,
- організаційні здібності,
- моральні якості,
- самодисципліну,
- працездатність.

Таким чином, ініціатива, ризик та вміння підприємця помножені на ринковий механізм дозволяють з максимальною ефективністю використовувати всі інші економічні ресурси та стимулювати економічне зростання. У цьому сенсі, метою економіки має стати людина, а не прибуток або яесь інше багатство, оскільки економіка є інститутом, що створений людиною для людини.

Література:

1. Глобальная экономика. Энциклопедия под ред. И. М. Куликова, Т.Ф. Рябовой. – М. Финансы и статистика, 2011.
2. Про стан та перспективи розвитку підприємництва в Україні : національна доповідь / К. О. Ващенко, З. С. Варналій, В. Є. Воротін та ін. —К., Держкомпідприємництво, 2008. — С. 31–32
3. GlobalEntrepreneurshipMonitoring 2008 ExecutiveReport / N. Bosma, Z. J. Acs, E. Autio, A. Coduras, J. Levie. — Wayofaccess: <http://www.gemconsortium.org>.